

U 10/2008 vp

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksista
neuvoston päätöksiä (uudelleenkäsitelymenettely)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään Eduskunnalle ehdotukset neuvoston päätöksiä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen muuttamiseksi uudelleenkä-

sittelyä koskevan menettelyn kulun sääntelemiseksi ja menettelyyn sovellettavan kieliä koskevan järjestelyn osalta sekä ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2008

Ulkoasiainministerin sijainen
Pääministeri *Matti Vanhanen*

Lainsäädäntöneuvos Joni Heliskoski

ULKOASIAINMINISTERIÖ

MUISTIO

**EHDOTUKSET EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN
TYÖJÄRJESTYKSEN MUUTTAMISEKSI UUELLEENKÄSITTELYÄ KOSKEVAN
MENETTELYN KULUN SÄÄNTELEMISEKSI SEKÄ MENETTELYYN
SOVELLETTAVAN KIELIÄ KOSKEVAN JÄRJESTELYN OSALTA (uudelleen-
käsittelemennettely)**

1 Yleistä

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti toimitti 4.2.2008 päivätyillä kirjeillään (5952/08 ja 5953/08) ehdotukset yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen muuttamiseksi uudelleenkäsittelyä koskevilta osin.

Ehdotusten tarkoituksena on ensinnäkin sisällyttää työjärjestykseen uusi IV a osasto, jonka otsikkona on "Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätösten uudelleenkäsittely" sekä tarvittavat määräykset, joilla säännellään uudelleenkäsittelyä koskevan menettelyn kulkua ja yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä täsmentämättömiä tiettyjä yksityiskohtaisia sääntöjä. Ehdotetut määräykset koskevat sekä niiden päätösten uudelleenkäsittelyä, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt muutoksenhausta (EY 225 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tilanne) että niiden päätösten uudelleenkäsittelyä, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt ennakkoratkaisupyynnöistä (EY 225 artiklan 3 kohdan tilanne). Toiseksi tarkoituksena on sisällyttää yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestykseen määräys kielten käytöstä uudelleenkäsittelyä koskevassa menettelyssä.

EY 225a artiklan mukaan neuvosto voi yksimielisesti komission ehdotuksesta sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisöjen tuomioistuinta kuultuaan tai yhteisön tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan päättää perustaa lainkäyttölautakuntia, joiden tehtävänä on ratkaista ensimmäisenä oikeusasteena tietynlaiset erityisasioissa nostetut kanteet.

EY 225 artiklan 2 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan EY 225a artiklan mukaisesti perustettujen lainkäyttölautakuntien päätöksiä koskevat muutoksenhaut. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän kohdan nojalla tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrättyin edellytyksin

ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisöjen tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa yhteisön oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

EY 225 artiklan 3 kohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan 234 artiklan nojalla esitetyt ennakkoratkaisupyynnöt perussäännössä määrättyissä erityisasioissa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymyksissä tekemät päätökset voidaan perussäännössä määrättyin edellytyksin ja rajoituksin poikkeuksellisesti käsitellä uudelleen yhteisöjen tuomioistuimessa, jos asia voi vakavasti vahingoittaa yhteisön oikeuden yhtenäisyyttä ja johdonmukaisuutta.

Perussäännön 62 - 62 b artiklassa määrätään edellytyksistä ja rajoituksista, joita sovelletaan, kun yhteisöjen tuomioistuin käsittelee uudelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen muutoksenhausta tekemän päätöksen ja ennakkoratkaisupyynnöstä tekemän päätöksen sekä määrätään uudelleenkäsittelyä koskevan menettelyn tietyistä yksityiskohtaisista säännöksistä.

Asia on tullut ajankohtaiseksi virkamies-tuomioistuimen, joka on EY 225a artiklan tarkoittama lainkäyttölautakunta, perustamisen myötä. Tällä hetkellä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa ennakkoratkaisukysymyksissä. Tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että oikeudellisen perustan luominen myös ennakkoratkaisukysymysten uudelleenkäsittelylle on tarkoituksenmukaista jo tässä vaiheessa.

Ehdotuksia alettiin käsitellä neuvoston tuomioistuintyöryhmässä 15.2.2008.

Asiaa on käsitelty EU-asioiden komitean oikeudelliset kysymykset -jaostossa 7.-10.3.2008 kirjallisesti ja EU-asioiden komiteassa 11.-12.3.2008 kirjallisesti.

2 Oikeusperusta

EY 223 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuin vahvistaa työjärjestyksensä. Työjärjestykselle tarvitaan neuvoston määräenemmistöllä antama hyväksyminen. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 64 artiklan mukaan kieliä koskevien järjestelyjen osalta työjärjestystä voidaan muuttaa tai ne voidaan kumota vain perussäännön muuttamista koskevaa menettelyä noudattaen.

EY 245 artiklan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen perussääntö vahvistetaan erillisessä pöytäkirjassa. Neuvosto voi yksimielisesti yhteisöjen tuomioistuimen pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja komissiota kuultuaan tai komission pyynnöstä sekä Euroopan parlamenttia ja yhteisön tuomioistuinta kuultuaan muuttaa perussäännön määräyksiä, lukuun ottamatta sen I osaston määräyksiä. I osasto koskee yhteisöjen tuomioistuimen tuomareiden asemaa, eikä se ole merkityksellinen esillä olevassa asiassa.

3 Päätöksen sisältö

Ehdotus yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen muutoksiksi, joilla työjärjestykseen sisällytetään uudelleenkäsittelyä koskevan menettelyn kulun sääntelyyn tarvittavat määräykset

Ehdotettujen yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestystä koskevien muutosten tarkoituksena on sisällyttää työjärjestykseen määräykset, joilla voidaan säännellä uudelleenkäsittelyä koskevan menettelyn kulkua. Ehdotuksen mukaan työjärjestykseen lisätään 123 artiklan jälkeen uusi IV A osasto yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätösten uudelleenkäsittelystä, johon sisällytetään uudet määräykset 123 a - 123 e artiklana. Tämän seurauksena nyt voimassa olevasta 123 a artiklasta ehdotetaan tulevan 123 f artikla ja 123 b artiklasta 123 g artikla.

Työjärjestyksen 123 b artikla (erityinen jaosto uudelleenkäsittelyä varten)

Ehdotuksen myötä perustettaisiin erityinen jaosto, jonka tehtävänä olisi päättää 123 d artiklassa määrätyn edellytyksin, onko yhteis-

söjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös aiheellista käsitellä uudelleen.

Jaostoon ehdotetaan kuuluvaksi yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja neljä viiden tuomarin jaostojen puheenjohtajaa, sillä perussäännössä asetettujen lyhyiden määräaikojen takia ei ole realistista järjestää menettelyä, jossa ovat mukana kaikki yhteisöjen tuomioistuimen jäsenet.

Työjärjestyksen 123 c artikla (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen julistamispäivän tiedoksianto)

Ehdotuksen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamo ilmoittaisi yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamolle, kun sellaisen päätöksen, joka voi olla uudelleenkäsittelyn kohteena, julistamispäivä on vahvistettu. Tämän tiedon avulla ensimmäinen julkisasiamies voisi alkaa käsitellä asiaa. Samoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamon tulisi toimittaa yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamolle jäljennös kyseessä olevasta päätöksestä heti sen julistamisen jälkeen. Päätös voisi olla myös määräys, jolla asian käsittely päätetään ja jota ei anneta julkisessa istunnossa.

Työjärjestyksen 123 d artikla (ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotuksen esittäminen ja yhteisöjen tuomioistuimen ehdotuksen perusteella tekemä päätös)

Ehdotuksen mukaan ensimmäisen julkisasiamiehen ehdotus uudelleenkäsittelystä toimitettaisiin yhteisöjen tuomioistuimen presidentille ja siitä ilmoitettaisiin samanaikaisesti kirjaajalle. Kirjaaja ilmoittaisi ennakkoratkaisuasioissa välittömästi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, kansalliselle tuomioistuimelle ja kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian asianosaisille uudelleenkäsittelyä koskevasta ehdotuksesta.

Uudelleen käsittelyä koskevan ehdotuksen saatuaan presidentti nimeäisi esittelevän tuomarin 123 b artiklassa mainitun jaoston tuomareista. Jaosto päättäisi esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella, onko päätös aiheellista käsitellä uudelleen. Uudelleenkäsittelypäätöksessä ilmoitettaisiin ne kysymykset, jotka ovat uudelleenkäsittelyn kohteena.

Jos kyse olisi muutoksenhausta tehdystä päätöksestä, kirjaaja ilmoittaisi välittömästi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle ja tämän tuomioistuimen käsittelemän asian asianosaisille yhteisöjen tuomioistuimen päätöksestä käsitellä päätös uudelleen.

Jos kyse olisi ennakkoratkaisupyyntöstä tehdystä päätöksestä, kirjaaja ilmoittaisi välittömästi yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, kansalliselle tuomioistuimelle ja kansallisessa tuomioistuimessa viireillä olevan asian asianosaisille yhteisöjen tuomioistuimen päätöksestä käsitellä tai jättää käsittelemättä ensimmäisen oikeusasteen päätös uudelleen. Uudelleenkäsittelypäätöksestä julkaistaisiin ilmoitus Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Työjärjestyksen 123 e artikla (uudelleenkäsittelypäätöksen tiedoksianto ja käsittelyä koskeva menettely)

Esityksen mukaan uudelleenkäsittelypäätös annettaisiin tiedoksi perussäännön 62 a artiklan toisessa kohdassa mainituille asianosaisille ja muille osapuolille. Jäsenvaltioille, ETA-sopimuksen muille sopimusvaltioille kuin jäsenvaltioille sekä EFTAn valvontaviranomaiselle toimittavaan tiedoksiantoon liitetäisiin käännös yhteisöjen tuomioistuimen päätöksestä työjärjestyksessä määrätyn edellytyksin. Yhteisöjen tuomioistuimen päätös annettaisiin lisäksi tiedoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle sekä ennakkoratkaisuasioissa kyseessä olevalle kansalliselle tuomioistuimelle.

Kuukauden kuluessa tiedoksiannosta asianosaiset ja muut osapuolet, joille yhteisöjen tuomioistuimen päätös on annettu tiedoksi, voisivat jättää kirjelmiä tai kirjallisia huomautuksia kysymyksistä, jotka ovat uudelleenkäsittelyn kohteena.

Ensimmäinen julkisasiamies nimeäisi uudelleenkäsittelystä vastaavan julkisasiamiehen heti kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös on päätetty käsitellä uudistaan.

Presidentti vahvistaisi esittelevän tuomarin nimettyään päivän, jona esittelevä tuomari esittää alustavan kertomuksensa yhteisöjen tuomioistuimen yleiskokoukselle. Kertomuksessa olisi esittelevän tuomarin ehdotukset mahdollisten asian valmisteluun liittyvien

toimenpiteiden toteuttamisesta, ratkaisukoonpanosta, tarpeesta järjestää suullinen pääkäsittely sekä julkisasiamiehen kannanottoa koskevista menettelytavoista. Yhteisöjen tuomioistuin päättäisi julkisasiamiestä kuuluttuaan jatkotoimista, joihin esittelevän tuomarin on ehdotusten johdosta ryhdyttävä.

Jos kyse olisi muutoksenhausta tehdyn päätöksen uudelleenkäsittelystä, yhteisöjen tuomioistuin päättäisi lisäksi oikeudenkäyntikuluista.

Ehdotus työjärjestyksen muuttamisesta uudelleenkäsittelyä koskevaan menettelyyn sovellettavan kieliä koskevan järjestelyn osalta

Työjärjestyksen 123 a artikla (uudelleenkäsittelyssä käytettävä oikeudenkäyntikieli)

Ehdotuksen mukaan kun yhteisöjen tuomioistuin päättää käsitellä uudelleen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen, oikeudenkäyntikielenä olisi uudelleenkäsittelyn kohteena olevassa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksessä käytetty kieli, sanotun kuitenkin rajoittamatta työjärjestyksen 29 artiklan 2 kohdan b ja c alakohdan ja 3 kohdan neljännen ja viidennen alakohdan soveltamista.

Ehdotettu määräys on samankaltainen kuin työjärjestyksen 110 artiklassa oleva määräys muutoksenhausta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksiin.

4 Vaikutukset Suomen lainsäädäntöön

Ehdotukset koskevat yhteisöjen tuomioistuimessa käsiteltävissä asioissa noudatettavaa menettelyä. Ehdotuksilla ei ole vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

5 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksilla ei ole suoraan jäsenvaltioihin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia.

6 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että uudelleenkäsittelymenettely ehdotetussa muodossa on hyväksyttävissä.